

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Zoetermeer, 24 januari 2024

Onze referentie : 2024/JW/LB/004
Onderwerp : begroting LNV

Geachte leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

In week 5 behandelt uw kamer de begroting voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Graag wil ik namens FME, de ondernemersorganisatie voor de technologische industrie, uw aandacht vragen voor essentiële aspecten met betrekking tot de uitdagingen waar de landbouwsector voorstaat. Hierover heeft FME een fiche geschreven, waarin wij onze aanbevelingen en zorgen over dit onderwerp hebben neergezet. Deze is bij deze brief bijgevoegd. In deze brief geef ik kort nog wat belangrijke punten mee, welke u in uw overwegingen bij de begrotingsbehandeling kunt meenemen.

Over FME

FME is de ondernemersorganisatie voor de technologische industrie. Onze 2.200 leden zijn technostarters, handelsbedrijven, middelgrote en kleine industrie (MKI) en grote industrie/multinationals die actief zijn in de sectoren metaal, elektronica, elektrotechniek en kunststof. Er werken bij onze leden 220.000 medewerkers. De gezamenlijke omzet van de FME-leden bedraagt € 139 miljard en zij exporteren voor € 59 miljard. Daarmee realiseren de FME-leden een zesde van wat Nederland in totaal met export verdient

Innovatie in Landbouw, Water en Voedsel

Innovatie is cruciaal bij het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen, zowel nationaal als wereldwijd. Vooral op het gebied van voedselproductie staan we voor grote uitdagingen.

De Nederlandse technologische industrie is bereid en in staat waarde toe te voegen aan onze samenleving en internationale strategische autonomie.

Sleutelrol van Nederlandse technologische industrie

Nederlandse bedrijven zijn voorlopers in de eiwittransitie, stikstofreductie, en het toekomstbestendig maken van de agro- en voedingsketen. Wij benadrukken de cruciale rol die Nederland in technologische innovaties voor een duurzame voedselproductie speelt. Deze positie moeten we internationaal strategisch benutten.

FME vraagt de kamer om:

➤ **Versnelling van de voedseltransitie**

Zet sterker in op technologische innovaties die de voedseltransitie versnellen. Creëer gunstige voorwaarden voor R&D investeringen in de technologieontwikkeling. Stimuleer moderne Europese regelgeving voor autonome systemen in de voedselketen.

➤ **Borging toekomstbestendig agrarisch ondernemerschap**

Werk aan heldere doelvoorschriften en meetprotocollen voor het meten van emissies bij stalsystemen. Betrek hierbij alle betrokkenen, zoals stalinnovatoren, sensorbedrijven, veehouders, vergunningverlening, toezichthouders en kennisinstellingen, zodat we samen op dit gebied ervaring en vertrouwen kunnen opbouwen. FME is zeer positief over de oprichting van het regieorgaan 'Versnellen innovatie emissiereductie duurzame veehouderij'. FME heeft er vertrouwen in dat dit regieorgaan onder andere het leerproces naar doelvoorschriften faciliteert. Er is wel tijd en experimenteeruimte nodig om deze gezamenlijke ervaring op te doen.

FME pleit naast dit traject voor experimenteeruimte voor nieuwe innovaties.

➤ **Ruimte voor de eiwittransitie**

Zorg voor Europese wet- en regelgeving die innovaties in de eiwittransitie ondersteunt. Ondersteun ontwikkelingen op het gebied van plantaardige eiwitten, kweekvlees en insectenproteïnen

➤ **Benadruk het belang van digitalisering in de landbouw**

FME is van mening dat digitalisering in het kader van de verduurzaming van de landbouwsector meer aandacht verdient. Digitalisering heeft het potentieel om processen te optimaliseren, emissiewaarden te monitoren en innovatieve oplossingen te implementeren. Wij vragen specifieke aandacht van u voor het bevorderen van digitalisering binnen de agrarische sector. Het faciliteren van deze technologische vooruitgang draagt bij aan een efficiëntere en duurzamere landbouwpraktijk. FME vraagt u daarom om continuering van de Datastrategie. Wij geven u mee dat er voor goede continuering van de Datastrategie structurele inzet nodig is, zodat hier zoveel mogelijk rendement voor de Nederlandse landbouwsector wordt gehaald.

➤ **Openstelling investeringsmodule**

FME is blij met de openstelling van de investeringsmodule van de subsidieregeling brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen, zoals vermeld in de brief aan de Tweede Kamer van juni 2023 (kamerstuk 30 252, nummer 96). Het is een stap in de goede richting om duurzaamheidsinspanningen binnen de agrarische sector te ondersteunen. Echter, wij willen benadrukken dat deze regeling momenteel alleen van toepassing is op piekbelasters. Wij roepen op tot een bredere toegankelijkheid van deze regeling, zodat alle veehouders gestimuleerd worden om deel te nemen aan emissiereductie-initiatieven. Een inclusieve benadering is essentieel voor het behalen van collectieve duurzaamheidsdoelen.

➤ **Een tijdspad met doelen voor de inkoop van Nederlandse bodem door**

Het is opvallend dat de landelijke criteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen geen expliciet criterium bevatten met betrekking tot de herkomst van voedsel. Gezien de Europese vastgestelde definitie van korte ketens en de onderhandelingen over het landbouwakkoord, is er een solide basis om de herkomst van voedsel op te nemen als criterium voor maatschappelijk verantwoorde inkoop.

FME vraagt u om de herkomst van voedsel op te nemen als criterium in de 'geschiktheidseisen en selectiecriteria Maatschappelijk Verantwoorde Inkoop'.

FME vraagt u om een tijdspad met doelen voor de inkoop van Nederlandse bodem door de Rijksoverheid op te stellen, zoals al aangegeven in het Landbouwakkoord. FME is ervan overtuigd dat deze maatregelen niet alleen bijdragen aan duurzame voedselketens, maar ook aan het verwezenlijken van de gestelde doelen in het bredere kader van maatschappelijk verantwoord inkopen.

➤ **Bij de EU het belang van het toelaten van RENURE (vervanging van kunstmest onder de aandacht brengen)**

Het kabinet geeft aan in te zetten op de transitie naar kringlooplandbouw met een goed verdienmodel, zodat boeren in staat gesteld worden om de benodigde verandering te realiseren. Hierbij staat de ambitie om kunstmest door organische mest te vervangen en zo de kringloop te sluiten. FME benadrukt deze ambitie. Kunstmestproductie is vervuilend voor het milieu en verbruikt veel kostbaar gas. Daarom is het juist nu tijd om urine in de kunstmestruimte te plaatsen. Doordat dit een verdienmodel oplevert stimuleert dit (melk)veehouders ook om te investeren in stikstofreductie. FME pleit voor het sluiten van de kringloop door urine in de kunstmestruimte te plaatsen.

FME vraagt u om deze overwegingen en de aanbeveling genoemd in de meegestuurde fiche over te nemen. Innovatie is de sleutel tot een duurzame en concurrerende voedselketen en Nederland kan hierin een leidende rol spelen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met laurine.bonnewits@fme.nl (PA-adviseur) op 06-16109092.

Met vriendelijke groet,
FME

Johnno Wesseling
Directeur Belangenbehartiging

Bijlage